

Broj: 01-02.4-3-156-5/22
Istočno Sarajevo, 11. 3. 2022. godine

**IZVJEŠTAJ O SPROVOĐENJU SREDNJOROČNOG PLANA RADA
INSTITUTA ZA STANDARDIZACIJU BOSNE I HERCEGOVINE
ZA PERIOD 2020-2021. GODINA**

SADRŽAJ

Poglavlje 1. Uvod.....	3
1.1 Kratak opis nadležnosti Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine	3
1.2 Kratak pregled ciljeva i programa Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine .	3
Poglavlje 2. Napredak u ostvarivanju ciljeva u periodu 2020-2021. godina	4
2.1 Doprinos ostvarenju strateških ciljeva	4
2.2 Doprinos ostvarenju srednjoročnog cilja	7
2.3 Najvažniji rezultati	8
Poglavlje 3. Izazovi u sprovođenju	9
Poglavlje 4. Naučene lekcije.....	10
Poglavlje 5. Zaključak	10
Tabela B1. IZVJEŠTAJ O SPROVOĐENJU SREDNJOROČNOG PLANA RADA INSTITUTA ZA STANDARDIZACIJU BOSNE I HERCEGOVINE – Programi	12
Tabela B2. IZVJEŠTAJ O SPROVOĐENJU SREDNJOROČNOG PLANA RADA INSTITUTA ZA STANDARDIZACIJU BIH – Srednjoročni cilj	15
Tabela B3. IZVJEŠTAJ O PREDLOŽENIM / DONESENIM ZAKONIMA, DRUGIM PROPISIMA I REALIZACIJI RAZVOJNO-INVESTICIJSKIH PROJEKATA/PROGRAMA PREDVIĐENIH SREDNJOROČNIM PLANOM RADA INSTITUCIJE.....	16

Poglavlje 1. Uvod

1.1 Kratak opis nadležnosti Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine

Institut za standardizaciju Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu Institut) je državno tijelo za standardizaciju Bosne i Hercegovine uspostavljeno prema Zakonu o osnivanju Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 44/04) i Zakonu o standardizaciji Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj 19/01), zaduženo za razvoj i donošenje standarda u skladu sa ciljevima i principima na kojima se temelji bosanskohercegovačka državna standardizacija.

Institut je državna naučno-stručna institucija, nadležna da:

U području standardizacije: predlaže strategiju standardizacije u Bosni i Hercegovini, priprema i izdaje bosanskohercegovačke standarde (BAS), predstavlja i zastupa Bosnu i Hercegovinu u evropskim i međunarodnim organizacijama za standardizaciju, te obavlja poslove koji proizilaze iz međunarodnih sporazuma i članstva u tim organizacijama, učestvuje u pripremanju tehničkih propisa, razvija informacioni sistem o standardima i drugim srodnim dokumentima, proglašava standarde BiH (BAS), organizuje i sprovodi specijalističko obrazovanje kadrova u području standardizacije, bavi se izdavačko-publicističkom djelatnošću iz područja standardizacije.

U području ocjenjivanja usaglašenosti: učestvuje u uspostavljanju i održavanju sistema sertifikovanja i homologacije u skladu sa evropskim modelom, zastupa Bosnu i Hercegovinu u evropskim i međunarodnim organizacijama za ocjenjivanje usaglašenosti i organizuje obrazovanje iz područja ocjenjivanja usaglašenosti.

Institut obavlja sljedeće poslove i zadatke iz područja državne standardizacije:

1. priprema, preuzima, izdaje i održava državne standarde BiH i druge dokumente iz područja državne standardizacije BiH;
2. vodi registar državnih standarda BiH;
3. formira stalna i privremena tehnička stručna tijela, koordinacione odbore, tehničke komitete i radne grupe za izvršenje programa rada na poslovima iz područja standardizacije;
4. učestvuje u radu i zastupa interese državne standardizacije BiH u međunarodnim i evropskim organizacijama za standardizaciju;
5. sakuplja, uređuje i distribuira standarde i druge dokumente te informacije iz područja standardizacije u skladu sa programom rada uz uspostavljanje, vođenje i održavanje odgovarajućih baza podataka;
6. objavljuje državne standarde na prijedlog odgovarajućeg tehničkog komiteta;
7. izdaje glasilo namijenjeno za obavještavanje o novim, izmijenjenim, zamijenjenim i povučenim državnim standardima BiH (BAS), te informacije o vijestima i događajima iz područja standardizacije;
8. izvršava i druge zadatke u skladu sa propisima i međunarodnim obavezama Bosne i Hercegovine iz područja standardizacije;
9. obavlja stručno-administrativne poslove za potrebe spoljnih tijela Instituta i potrebe Savjeta za standardizaciju BiH.

1.2 Kratak pregled ciljeva i programa Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine

Opšti cilj Instituta je Integrisani rast, a strateški cilj: Unaprijediti razvoj konkurentnog ekonomskog okruženja.

Institut čini dio infrastrukture kvaliteta, i dužan je da doprinese realizaciji sljedećeg srednjoročnog cilja:

- Unaprijediti sistem infrastrukture kvaliteta u skladu sa EU zakonodavstvom i dobrom praksom EU, efikasniju regulaciju tržišta u svrhu osiguranja slobodnog kretanja roba i usluga i tržišne fer konkurencije, zajedno sa:
 - Ministarstvom spoljne trgovine i ekonomskih odnosa BiH,
 - Institutom za akreditovanje BiH,
 - Institutom za metrologiju BiH,
 - Institutom za intelektualnu svojinu BiH,
 - Agencijom za nadzor nad tržištem BiH,
 - Agencijom za javne nabavke BiH,
 - Kancelarijom za razmatranje žalbi BiH,
 - Agencijom za osiguranje u BiH,
 - Konkurenčijskim savjetom.

Srednjoročnim planom rada Instituta za standardizaciju BiH za period 2020-2022. godina (broj: 01-02.4-3-114-7/19 od 10. 1. 2020. godine) definisan je sljedeći specifični cilj:

- Unapređenje procesa pripremanja, donošenja i objavljivanja BAS standarda i ispunjavanje kriterijuma za punopravno članstvo u evropskim organizacijama za standardizaciju (CEN i CENELEC).

U skladu sa prethodno definisanim srednjoročnim i specifičnim ciljem, određen je jedan program:

- Održavanje i razvoj sistema standardizacije u Bosni i Hercegovini i unapređenje usluga Instituta za standardizaciju BiH.

Poglavlje 2. Napredak u ostvarivanju ciljeva u periodu 2020-2021. godina

2.1 Doprinos ostvarenju strateških ciljeva

Kada je u pitanju slobodan protok roba kao jedan od ključnih principa jedinstvenog evropskog tržišta, država Bosna i Hercegovina, kao potencijalni kandidat za članstvo u EU se mora fokusirati na preuzimanje EU propisa koji se odnose na unutrašnje tržište i trgovinu. Slobodan protok roba i kapitala predstavlja osnovu za razvoj svake države članice EU. Srednjoročnim programom rada Savjeta ministara BiH za period 2020-2022. godina definisano je da je prioritet usklađivanje tehničke regulative i standarda kao preduslova za slobodno kretanje proizvoda koji su sigurni za upotrebu i koji pružaju maksimalan nivo zaštite zdravlja i sigurnosti ljudi, životinja, biljaka, imovine i životne sredine. Unapređivati sistem infrastrukture kvaliteta, kojeg čine standardizacija, metrologija, akreditacija, ocjenjivanje usaglašenosti i nadzor nad tržištem u skladu sa dobrom praksom EU je drugi preduslov za unapređenje slobodnog protoka bh proizvoda na tržištu kao i priznavanje sertifikacionih i ispitnih dokumenata koji ih prate.

U cilju ostvarenja navedenog strateškog cilja, a u skladu sa svojim nadležnostima, Institut je u periodu 2020-2021. godina putem stručnih tijela (tehničkih komiteta (BAS/TC) i njihovih radnih grupa) radio na aktivnostima koje se odnose na pripremanje, donošenje i objavljivanje bosanskohercegovačkih standarda.

Sa 31. 12. 2021. godine broj bosanskohercegovačkih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata iznosio je 38395. Broj izvornih bosanskohercegovačkih standarda i standardizacijskih dokumenata je 103. Takođe, zaključno sa navedenim datumom Institut je preuzeo 90,19% evropskih standarda koje je objavio Evropski komitet za standardizaciju (CEN), 96,55% evropskih standarda koje je objavio Evropski komitet za standardizaciju u oblasti elektrotehnike (CENELEC) i 99% standarda koje je objavio Evropski institut za standardizaciju u oblasti telekomunikacija (ETSI).

Institut je punopravni član: Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) od 1997. godine i Evropskog instituta za standardizaciju u oblasti telekomunikacija (ETSI) od 1997. godine. Pridruženi je član: Međunarodne komisije za elektrotehniku (IEC) od 1997. godine, Evropskog komiteta za standardizaciju u oblasti elektrotehnike (CENELEC) od 1999. godine i Evropskog komiteta za standardizaciju (CEN) od 2008. godine. Jedan od strateških ciljeva Instituta je ispunjavanje kriterijuma za punopravno članstvo u evropskim organizacijama za standardizaciju CEN/CENELEC. Da bi Institut mogao da aplicira za punopravno članstvo u CEN/CENELEC-u neophodno je da se ispune zahtjevi koje su definisale ove organizacije.

Institut je u proteklom periodu radio na ispunjavanju kriterijuma za punopravno članstvo u evropskim organizacijama za standardizaciju CEN/CENELEC. Aktivnosti za punopravno članstvo u CEN-CENELEC-u su postavljene u formi projekta. CEN i CENELEC su u 2018. godini objavili novo četvrto izdanje CEN-CENELEC Vodiča 22, *Vodič o organizacionoj strukturi i procesima za ocjenjivanje usaglašenosti kriterijuma za članstvo u CEN/CENELEC-u*.

Da bi Institut mogao da aplicira za punopravno članstvo u CEN/CENELEC-u neophodno je i da država Bosna i Hercegovina ispuni određene zahtjeve koje su definisale ove organizacije za standardizaciju, i to:

- status kandidata za člana, navodeći prelazni period za pristupanje EU,
- usaglašavanje zakonodavstva Bosne i Hercegovine sa zakonodavstvom Evropske unije.

Jedan od uslova za sticanje statusa punopravnog člana u pomenutim organizacijama je i preuzimanje najmanje 80% evropskih standarda i harmonizovanih dokumenata u bosanskohercegovačku standardizaciju. Zaključno sa 31. 12. 2021. godine taj procenat iznosi 92,21% (koje su objavili CEN i CENELEC).

Institut je kao punopravni član Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) izvršavao obaveze koje proizlaze iz punopravnog članstva.

Institut je aktivni član (*P-member*) u:

- ISO/TC 34/SC 12, *Sensory analysis*,
- ISO/CASCO, *Committee on conformity assessment* (od juna 2019. godine),
- ISO/TC 193/SC 1, *Analysis of natural gas* (od decembra 2019. godine),
- ISO/TC 176, *Quality management and quality assurance* (od maja 2021. godine),
- ISO/TC 334, *Reference materials* (od aprila 2021. godine).

Shodno tome odgovarajući tehnički komiteti u 2021. godini glasali su ukupno na 34 radna dokumenta u različitim fazama izrade i to na: 7 nacrta komiteta (ISO/CD i ISO/DTS), 7 nacrta međunarodnih standarda (ISO/DIS) i 2 konačna nacrti međunarodnih standarda (ISO/FDIS), te 18 glasanja o međunarodnim standardima koji se periodično preispituju (SR). U 2020. godini vršena su 24 glasanja.

Institut je u proteklom periodu razvijao i unapređivao već uspostavljenu bilateralnu i multilateralnu saradnju sa odgovarajućim tijelima, organizacijama i institucijama iz oblasti standardizacije u cilju razmjene iskustava, znanja, zajedničkog rada i promocije djelovanja Instituta, kao i promocije Bosne i Hercegovine u cjelini. Institut ima potpisane sporazume/memorandume o razumijevanju i saradnji u oblasti standardizacije sa državnim tijelima za standardizaciju Srbije, Crne Gore, Makedonije, Hrvatske, Irana, Češke Republike, Turske, Albanije, Jermenije, Ruske Federacije, Moldavije, Kine, Španije, Azerbejdžana.

Radi lakšeg ispunjavanja zahtjeva Bosne i Hercegovine za pristupanje jedinstvenom evropskom tržištu građevinskih radova i strukturnih građevinskih proizvoda, Institut redovno unosi nacionalno definisane parametre (NDP) iz objavljenih izvornih standardizacijskih dokumenta (Nacionalni dodaci za evrokodove) u JRC bazi NDP-ova za evrokodove, koju je uspostavila Evropske

komisija. U 2020. godini uneseno je 824 NDP-a iz 32 izrađena i objavljena nacionalna dodatka za eurokodove, što ukupno iznosi 1366 unesenih NDP-ova odnosno 87%. U 2021. godini uneseno je 165 NDP-ova iz 9 izrađenih i objavljenih nacionalnih dodatka za evrokodove, što ukupno iznosi 1471 unesenih NDP-ova odnosno 95,7%. U 2021. godini takođe je prevedno na engleski jezik 30 objavljenih nacionalnih dodataka za evrokodove i isti će biti upload-ovani u JRC bazi NDP-ova za eurokodove.

U skladu sa zahtjevima EU Uredbe broj 1025/2012 kojom se uređuje evropski standardizacijski sistem, svako evropsko i nacionalno tijelo za standardizaciju mora barem jednom godišnje izraditi svoj program rada. Objavljivanje programa rada takođe je obaveza koju nacionalna tijela za standardizaciju preuzimaju prihvatanjem WTO TBT Kodeksa dobre prakse za pripremu, usvajanje i primjenu standarda, a čije je prihvatanje utvrđeno Sporazumom o tehničkim preprekama u trgovini Svjetske trgovinske organizacije (WTO). Institut je na web stranici objavio Program rada Instituta na usvajanju standarda i drugih standardizacijskih dokumenata za 2020. i 2021. godinu.

Institut je u 2021. godini pripremio i objavio Strategijski plan usvajanja standarda i drugih standardizacijskih dokumenata u Bosni i Hercegovini za period 2022–2024. godina. Svrha ovog dokumenta je planiranje usvajanja bosanskohercegovačkih (BAS) standarda i drugih standardizacijskih dokumenata za period 2022–2024. godina, da bi se kroz provođenje planiranih aktivnosti i uz primjenu usvojenih standarda ispunili zahtjevi korisnika, spriječile tehničke barijere u trgovini, sagledale aktivnosti u narednom periodu i osigurali potrebni resursi. Dokument je pripremljen u skladu s publikacijom Nacionalne strategije standardizacije (National Standardization Strategies, Year of publication: 2020; Edition: 1) koju je pripremila i objavila Međunarodna organizacija za standardizaciju (ISO).

Bosna i Hercegovina nije članica WTO-a, ali Institut je prihvatio Kodeks dobre prakse za pripremu, usvajanje i primjenu standarda. Od svih članova WTO-a se traži da uspostave nacionalne informacione i notifikacione tačke u skladu sa uredbama Sporazuma o tehničkim barijerama u trgovini. Institut je nadležan za notifikaciju standarda u skladu sa evropskim zakonodavstvom i evropskim organizacijama za standardizaciju. Upiti i informacije su povezani i pohranjeni u jednom informacionom sistemu (ENP sistem). Dokumenti se iz Instituta šalju kontakt tačkama koje su uspostavljene na nivoima vlada, ministarstava na entitetskom i državnom nivou, Brčko Distrikta, privrednim komorama. U toku 2020. godine putem ENP sistema je odgovoreno na 62 upita, a u toku 2021. godine na 56 upita.

Kada je u pitanju drugi preduslov za unapređivanje slobodnog protoka bh proizvoda na tržištu, odnosno unapređivanje sistema infrastrukture kvaliteta, Institut je i u periodu 2020-2021. godina radio na unapređenju svog rada. Naime rad stručnih tijela Instituta odvija se prema internim pravilima za standardizaciju koja su uskladena sa pravilima rada međunarodne i evropske standardizacije (ISO/IEC Direktivama, dio 1 i 2, ISO Vodičem 21, dio 1 i 2, te CEN/CENELEC Internim propisima, dio 2 i 3), kao i Kodeksom dobre prakse za pripremu, usvajanje i primjenu standarda Aneksa 3 Sporazuma o tehničkim barijerama u trgovini Svjetske trgovinske organizacije.

Institut od 2009. godine ima uspostavljen sistem upravljanja kvalitetom u skladu sa zahtjevima standarda BAS EN ISO 9001. Integrisani sistem upravljanja u skladu sa zahtjevima standarda BAS EN ISO 9001:2015 i BAS ISO/IEC 27001:2015 je uspostavljen od 2017. godine i Institut kontinuirano radi na unapređenju istog.

Takođe, Institut raspolaže hardverskim i softverskim tehnologijama koje mu omogućavaju efikasno obavljanje svih aktivnosti. Za upravljanje procesom standardizacije, standardima i standardizacijskim dokumentima Institut koristi Sistem za informisanje i upravljanje standardima (ISBIH SMIS). U proteklom dvogodišnjem periodu kontinuirano je vršeno održavanje hardvera, sistemskog softvera i mreže, te unapređenje i održavanje web stranice i društvenih mreža.

Radi unapređenja znanja i rada, zaposleni su prisustvovali različitim vrstama obuka i seminara u organizaciji evropskih i međunarodnih organizacija za standardizaciju, Agencije za državnu službu BiH, Direkcije za evropske integracije BiH i sl, kao i na radionicama, okruglim stolovima koje su organizovale evropske i međunarodne organizacije za standardizaciju.

2.2 Doprinos ostvarenju srednjoročnog cilja

Institut je dužan je da doprinese realizaciji srednjoročnog cilja koji glasi:

Unaprijediti sistem infrastrukture kvaliteta u skladu sa EU legislativama i dobrom praksom EU, efikasniju regulaciju tržišta u svrhu obezbjeđenja slobodnog kretanja roba i usluga i tržišne fer konkurenčije.

Institut je u periodu 2020-2021. godina u skladu sa svojim nadležnostima sprovodio aktivnosti koje se odnose na unapređenje Sistema infrastrukture kvaliteta u skladu sa EU legislativama i dobrom praksom EU, efikasniju regulaciju tržišta u svrhu obezbjeđenja slobodnog kretanja roba i usluga i tržišne fer konkurenčije. Tehnički komiteti Instituta prate rad 95% evropskih tehničkih komiteta, 75% međunarodnih tehničkih komiteta.

Radi planiranja, pripreme, utvrđivanja nacrta i prijedloga BAS standarda, praćenja primjene standarda, njihovog sistematskog preispitivanja i revizije, te praćenja međunarodne i evropske standardizacije formiraju se tehnički komiteti, kao stručna tijela Instituta (BAS/TC). Zaključno sa 31. 12. 2021. godine Institut je imao 58 aktivnih tehničkih komiteta iz različitih oblasti standardizacije. Javni poziv za članstvo u tehničkim komitetima je stalno otvoren. U radu tehničkih komiteta i radnih grupa uključeno je 678 eksperata iz različitih interesnih grupa (industrija, usluge, tijela državne uprave, privredne komore, univerziteti, udruženja potrošača, nevladine organizacije i strukovna udruženja).

U 2021. godini osnovana je radna grupa BAS/TC 30/WG 1, Izrada izvornog standarda BAS 1058.

Pregled usvojenih evropskih i međunarodnih standarda u toku 2020. i 2021. godine prikazan je u Tabeli 1.

<i>Godina</i>	<i>Broj usvojenih evropskih standarda</i>	<i>Broj usvojenih međunarodnih standarda</i>	<i>Ukupno</i>	<i>BAS standardi usvojeni metodom prevoda</i>	<i>Izvorni BAS standardi/standardizacijski dokumenti</i>	<i>Broj održanih sjednica stručnih tijela Instituta</i>
(1)	(2)	(3)	(4) = (2)+(3)	(5)	(6)	(7)
2020.	2016	982	2998	18	30	78
2021.	2162	826	2998	38	10	85

Tabela 1.

Institut je u periodu 2020-2021. godina obezbijedio uslove za rad na pripremi propisa, čiji su nosioci druge institucije BiH, kao i na usaglašavanju regulative Bosne i Hercegovine (zakona i drugih propisa) sa propisima Evropske unije (uredbe i direktive) sa aspekta planiranja i preuzimanja standarda na koje se ti propisi pozivaju. Vršeno je preuzimanje i praćenje promjena harmonizovanih standarda uz direktive novog pristupa. Broj preuzetih harmonizovanih i drugih evropskih standarda čije su reference objavljene u službenom listu Evropske unije (EU Direktive i Uredbe) prikazan je u Tabeli 2.

<i>Godina</i>	<i>Broj preuzetih harmonizovanih i drugih evropskih standarda čije su reference objavljene u službenom listu Evropske unije</i>
2020.	119
2021.	129

Tabela 2.

Takođe, redovno je vršeno objavljivanje, vođenje i ažuriranje pregleda harmonizovanih standarda uz direktive novog pristupa na web stranici Instituta.

Institut je u proteklom periodu održavao dobru saradnju sa institucijama infrastrukture kvaliteta kroz učešće njihovih predstavnika u radu stručnih tijela Instituta, Savjeta za standardizaciju Bosne i Hercegovine. Takođe, predstavnici Instituta su učestvovali u radu Savjeta za akreditovanje Bosne i Hercegovine, Savjeta za metrologiju BiH, zatim kao vodeći ocjenjivači.

2.3 Najvažniji rezultati

Najvažniji rezultati koje je Institut ostvario u periodu 2020-2021. godina odnose se na:

- povećanje broja evropskih i međunarodnih standarda preuzetih u sistem bosanskohercegovačke standardizacije,
- povećanje broja standarda preuzetih metodom prevoda i izrađenih izvornih standardizacijskih dokumenata (NA),
- uvođenje usluge prodaje BAS standarda u elektronskom formatu, u pdf obliku putem linka za direktno preuzimanje koji se kupcima dostavlja putem elektronske pošte,
- usluga online čitanja standarda na 7 ili 30 dana,
- mogućnost plaćanja standarda platnim karticama komercijalnih banaka,
- izrađen je i usvojen novi cjenovnik standarda i usluga kojim su, uzimajući u obzir stanje na tržištu, snižene cijene standarda,
- mogućnost besplatnog online pristupa standardima studentima tehničkih fakulteta u BiH a koji su im potrebni za ispunjavanje nastavnih planova i programa,
- online pristup nacrtima BAS standarda koji su na javnoj raspravi. Uvođenjem usluge online pristupa nacrtima BAS standarda na javnoj raspravi Institut je omogućio svim zainteresovanim stranama u Bosni i Hercegovini, uključujući mala i srednja preduzeća (MSP), udruženja potrošača, nevladine organizacije i druga strukovna udruženja, da kvalitetnije i jednostavnije učestvuju u javnoj raspravi,
- unapređenje saradnje sa evropskim, međunarodnim, regionalnim organizacijama za standardizaciju,
- pripremanje i usvajanje Strategijskog plana usvajanja standarda i drugih standardizacijskih dokumenata u Bosni i Hercegovini za period 2022–2024. godina,
- učešće u radu tehničkih komiteta Međunarodne organizacije za standardizaciju,
- u saradnji s Agencijom za razvoj preduzeća Eda, a u okviru projekta „Poboljšanje dostupnosti tehničkih standarda za MSP“ završene su aktivnosti prevođenja 21 standarda iz oblasti drvoradrade, metaloprerade i zavarivanja koje su predstavnici ovih privrednih grana ocijenili kao prioritete. U okviru ovog projekta realizovane su i aktivnosti na redizajnu ISBIH veb stranice. Realizacija ovog projekta podržana je putem projekta „Evropski okvir za razvoj strategija i politika za mala i srednja preduzeća u Bosni i Hercegovini – SBA u BiH“, koji finansira Švedska,
- dugogodišnja uspješna saradnja s Češkom kancelarijom za standarde, metrologiju i testiranje (ÚNMZ), uz podršku programa Ujedinjenih nacija (UNDP) i njihovog Challenge fonda, koji je komponenta partnerstva Republike Češke i UNDP za ciljeve održivog razvoja, rezultirala je realizacijom projekta „Podrška primjeni BIM-a (eng. Building Information Modeling) u BiH“ čija realizacija je završena u aprilu 2021. godine. Najznačajniji rezultati ovog projekta su: održana 2 vebinara za stručnu javnost o važnosti primjene BIM -a, izrađena „Osnovna studija o implementaciji BIM metode u Bosni i Hercegovini“ i „Koncept uvođenja BIM metode u Bosni i Hercegovini“ koji su dostupni na interent stranici Instituta, prevedno je 10 najvažnijih standarda iz oblasti BIM -a, što je ukupno više od 450 stranica.
- projekat „Jačanje kapaciteta nacionalne infrastrukture kvaliteta za standardizaciju i ocjenu građevinskih proizvoda u Bosni i Hercegovini“ čija realizacija je započeta u novembru 2020. godine i predviđeno trajanje projekta je decembar 2022. godine. Najznačajniji rezultati ovog projekta u 2021. godini su: izrada nacionalnog dodatka na BAS EN 1997-

2:2017, prevođenje standarda i amandmana za evrokod 2 i evrokod 3, prevedeno je na engleski jezik 30 objavljenih nacionalnih dodataka, organizova su tri seminara u hibridnom formatu za stručnu javnost i studente i profesore građevine i arhitekture.redizajnirana veb stranica Instituta,

- rad i rezultati Ex-komisije koja egzistira kao stalno stručno tijelo Instituta za standardizaciju BiH i koja je angažovana na ispitivanju i sertifikaciji električnih uređaja koji se koriste u prostorima ugroženim od eksplozivnih smjesa zapaljivih gasova, para zapaljivih tečnosti i zapaljivih prašina s vazduhom, ali rješava i sve druge probleme vezane za ovu problematiku, bilo u rudnicima sa podzemnom eksploracijom ili na nadzemnim mjestima. Pregled podnesenih zahtjeva, obrađenih sertifikata i ostvarenih prihoda u periodu 2020-2021. godina prikazan je u Tabeli 3.

<i>Godina</i>	<i>Broj podnesenih zahtjeva</i>	<i>Broj obrađenih sertifikata</i>	<i>Ostvareni prihodi</i>
2020.	84	131	43.169,81 KM
2021.	96	117	32.714,07 KM

Tabela 3.

- sproveden je veliki broj aktivnosti koje se odnose na podizanje nivoa svijesti bosanskohercegovačke javnosti o važnosti i ulozi standarda i standardizacije, kao i o informisanju o aktivnostima u oblasti standardizacije na državnom, evropskom i međunarodnom nivou kroz:
- obilježavanje Dana Instituta, organizovanje konferencija, webinara,
- učešće predstavnika Instituta na seminarima, konferencijama, sastancima,
- pripremanje i publikovanje vijesti putem društvenih mreža (Facebook, Twitter, LinkedIn, You Tube),
- pripremanje i publikovanje vijesti putem Godišnjeg izvještaja,
- pripremanje i publikovanje Glasnika,
- te ISBIH Newsletter-a.

Poglavlje 3. Izazovi u sprovođenju

Glavni izazovi u sprovođenju aktivnosti vezanih za realizaciju projekata/programa/specifičnih ciljeva definisanih Srednjoročnim planom rada Instituta za standardizaciju BiH za period 2020-2021. godina bili su:

- kada je u pitanju punopravno članstvo u evropskim organizacijama za standardizaciju CEN i CENELEC, veliki izazov predstavlja jedan od kriterijuma koji podrazumijeva da država Bosna i Hercegovina mora da ima status kandidata za člana navodeći prelazni period za pristupanje EU,
- ograničena budžetska sredstva i nedovoljno jačanje administrativnih kapaciteta,
- nemogućnost korištenja sredstava iz IPA fondova zbog nepostojanja Strategije infrastrukture kvaliteta na nivou Bosne i Hercegovine,
- privlačenje, uključivanje i aktivnije učešće svih zainteresovanih strana u radu stručnih tijela Instituta uključujući predstavnike malih i srednjih preduzeća u BiH - MSP,
- mali broj standarda preuzetih metodom prevoda u sistem bosanskohercegovačke standardizacije, a zbog nedovoljno raspoloživih budžetskih sredstava,
- nedonošenje novih tehničkih propisa od strane nadležnih ministarstva koji bi zamijenili stare jugoslovenske propise a na osnovu čega bi se van snage stavljali JUS standardi,
- povećanje nivoa svijesti bosanskohercegovačke javnosti o važnosti i ulozi standarda i standardizacije s jedne strane zbog ograničenih sredstava i nedovoljno adekvatno obučenog BAS osoblja,

- najavljeni promjena ISO informatičke platforme i potreba da se SMIS prilagodi tim promjenama što iziskuje dodatna finansijska sredstva,
- novim Ugovorom sa CEN-om i CENELEC-om onemogućen je pristup automatskom download-u standarda putem SMIS softvera, pa se to ubuduće mora raditi ručno, što onemogućava smanjivanje broja dana potrebnih za izradu programa preuzimanja standarda i drugih standardizacijskih dokumenata u SMIS-u,
- što se tiče formiranja sertifikacionih tijela veliki izazov predstavlja mali broj državnih službenika koji radi na ovim poslovima a koji nisu proši određene specijalističke obuke u ovoj oblasti,
- kada je u pitanju on line prodaja, veliki izazov predstavlja podizanje nivoa svijesti javnosti o važnosti zaštite autorskih prava,
- smanjen broj zaposlenih.

Poglavlje 4. Naučene lekcije

U periodu 2020-2021. godina prilikom realizacije planiranih aktivnosti Instituta, naučene lekcije se odnose na sljedeće:

- kada je u pitanju rad Instituta i samo planiranje procenta preuzetih standarda, veliku važnost i značaj predstavlja obezbjeđivanje učešća predstavnika Instituta na različitim vrstama događaja koje organizuju evropske i međunarodne organizacije za standardizaciju. Na taj način Institut dolazi do informacija koje se odnose na najbolja iskustva u radu, kao i do informacija vezanih za novosti u oblasti standardizacije,
- saradnja sa nacionalnim tijelima za standardizaciju drugih zemalja, a na osnovu potpisanih sporazuma o saradnji je veoma značajna, u smislu razmjene informacija, iskustava i zajedničkog rada u području standardizacije,
- važnost i značaj dobrog planiranje budžetskih sredstava,
- važnost aktivnog učestvovanja i obezbjeđivanja uslova za rad na pripremi propisa, čiji su nosioci druge institucije BiH, kao i na usaglašavanju regulative BiH (zakona i drugih propisa) sa propisima Evropske unije (uredbe i direktive),
- značaj efikasne koordinacije između sektora i zaposlenih unutar Instituta,
- značaj obezbjeđivanja transparentnog rada Instituta,
- značaj stalnog obučavanja i usavršavanja znanja svih zaposlenih,
- značaj koji imaju utvrđivanje i analize rizika,
- značaj definisanja poslovnih procesa i jasno definisanje ovlaštenja, odgovornosti,
- značaj odgovornog pristupanja zaposlenih radnim zadacima i obavezama,
- održavanje i unapređenje IT sistema Instituta,
- značaj aktivnosti koje se odnose na promociju Instituta i standardizacije.

Poglavlje 5. Zaključak

Institut je u periodu 2020-2021. godina, u skladu sa svojim nadležnostima aktivno sprovodio aktivnosti i doprinosiso realizaciji strateškog cilja 2 koji je definisan Srednjoročnim programom rada Savjeta ministara Bosne i Hercegovine za period 2020-2022. godina: Unaprijediti razvoj konkurentnog ekonomskog okruženja.

Izvještaj o sporovođenju aktivnosti Srednjoročnog plana rada Instituta za standardizaciju BiH za period 2020-2021. godina prikazuje skup ostvarenih rezultata rada, sa ocjenom njihovog doprinosu ostvarenju srednjoročnog cilja, ali sadrži i pregled drugih realizovanih aktivnosti.

Takođe, definisani su izazovi, naučene lekcije i problemi na koje smo nailazili prilikom realizacije aktivnosti u navedenom vremenskom periodu, a o kojima treba voditi računa u narednom periodu, odnosno na osnovu kojih treba definisati i sprovoditi mjere kako bi njihov uticaj bio što manji.

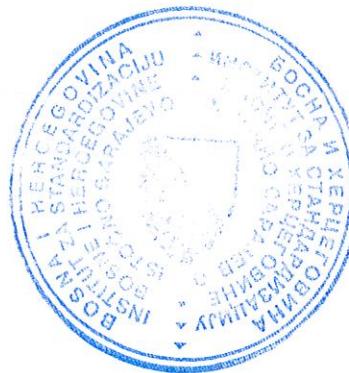
U Tabeli 4. prikazan je pregled sredstava koja su Institutu odobrena u periodu 2020-2021. godina, kao i podaci o realizaciji istih.

Godina	Odobreno Zakonom o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH	Realizovano
2020.	1.394.000,00 KM	1.370.713,39 KM (98,32%)
2021.	1.329.000,00 KM	1.311.586,73 KM (98,69%)

Tabela 4.

U tabelama B1 i B2 (Izvještaj o sprovođenju Srednjoročnog plana rada Instituta za standardizaciju BiH - Programi i Izvještaj o sprovođenju Srednjoročnog plana rada Instituta za standardizaciju BiH - Srednjoročni cilj), koji čine prilog Izvještaju, dat je pregled sprovođenja programa, odnosno srednjoročnog cilja i prikazana je realizacija pokazatelja koji su definisani Srednjoročnim planom rada uz obrazloženja za svaki pokazatelj.

Takođe, u tabeli B3: Izvještaj o predloženim/donesenim zakonima, drugim propisima i realizaciji razvojno - investicionih projekata/programa predviđenih Srednjoročnim planom rada Instituta za standardizaciju BiH, dat je pregled podzakonskih akata čije donošenje je planirano u proteklom periodu.

Direktor
Aleksandar Cincar

Tabela B1. IZVJEŠTAJ O SPROVOĐENJU SREDNJOROČNOG PLANA RADA INSTITUTA ZA STANDARDIZACIJU BOSNE I HERCEGOVINE – Programi

Strateški cilj: Unaprijediti razvoj konkurentnog ekonomskog okruženja											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Pokazatelj	Opis pokazatelja	Jedinica mjerena (%), broj ili opisno)	Polazna vrijednost pokazatelja 2019	Trenutna vrijednost pokazatelja 2021	Ciljana vrijednost pokazatelja 2020	Ciljana vrijednost pokazatelja 2021	Ciljana vrijednost pokazatelja 2022	Ostvarenje cilja (DA/NE)	Obrazloženje	Nosioci/koordinatori aktivnosti
Unaprijediti sistem infrastrukture kvaliteta u skladu sa EU legislativama i dobrom praksom EU, efikasniju regulaciju tržišta u svrhu obezbeđenja slobodnog kretanja roba i usluga i tržišne fer konkurencije											
Specifični cilj Unapređenje procesa pripremanja, donošenja i objavljivanja BAS standarda i ispunjavanje kriterijuma za punopravno članstvo u evropskim organizacijama za standardizaciju (CEN i CENELEC)	Procenat preuzetih evropskih (CEN; CENELEC i ETSI) i međunarodnih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata koje je Institut preuzeo od međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju, te broj izrađenih izvornih standarda	Pokazatelj se odnosi na broj standarda i drugih standardizacijskih dokumenata koje je Institut preuzeo od međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju, te broj izrađenih izvornih standarda	% i broj	Evropskih 85%; Međunarodnih 63%; 49 izrađenih izvornih standarda	Evropskih 92%; Međunarodnih 64%; 103 izrađena izvorna standarda	Evropskih 87%; Međunarodnih 64%; 52 izrađenih izvornih standarda	Evropskih 88%; Međunarodnih 64%; 55 izrađenih izvornih standarda	Evropskih 89%; Međunarodnih 65%; 55 izrađenih izvornih standarda	DA	-	Institut za standardizaciju BiH
	Procenat ispunjenosti definisanih kriterijuma potrebnih za punopravno članstvo u CEN i CENELEC-u	Procenat ispunjenih kriterijuma potrebnih za punopravno članstvo u evropskim organizacijama za standardizaciju (CEN i CENELEC)	%	80%	80%	85%	90%	95%	NE	Promijenjeni nosioci aktivnosti za ispunjenje kriterijuma (neplaćeno odsustvo za	Institut za standardizaciju BiH i država Bosna i Hercegovina

		ma za standardizaciju CEN i CENELEC							nosioce kriterijuma)		
Program 2.1.2. Održavanje i razvoj sistema standardizacije u Bosni i Hercegovini i unapređenje usluga Instituta za standardizaciju BiH	Broj objavljenih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata koji služe za potrebe svih zainteresovanih strana u Bosni i Hercegovini (proizvođači, mala i srednja preduzeća, javna preduzeća, javna uprava, trgovina, potrošači, obrazovne ustanove, stručna udruženja, sertifikacijska tijela itd)	Broj standarda i drugih standardizacijskih dokumenata koje je Institut objavio u sistem bosansko-hercegovačke standardizacije	Broj	34411	38395	36000	37300	38500	DA	-	Institut za standardizaciju BiH
	Broj obrađenih zahtjeva (za nabavku standarda, Ex-	Broj realizovanih zahtjeva koji se odnose na nabavku standarda, Ex-	Broj	893 (predračuni za standarde 710, Ex-komisija 114, potvrde o	950 (predračun i za standarde 773, Ex komisija	956 (predračuni za standarde 750, Ex komisija	985 (predračuni za standarde 750, Ex komisija	1018 (predračuni za standarde 775, Ex komisija	NE	Broj realizovanih zahtjeva je manji u odnosu na	Institut za standardizaciju BiH

	Ex-komisija, info centar)	komisiju i info centar (upiti i potvrde o identičnosti sa BAS standardima)		identičnosti 9, upiti 60)	96, upiti 56, potvrde o identičnos ti 25)	130, upiti 70, potvrde o identičnosti 6)	150, upiti 80, potvrde o identičnosti 5)	150, upiti 90, potvrde o identičnosti 3)		broj planiranih zbog posljedica pandemije.	
--	------------------------------	---	--	------------------------------	--	--	--	--	--	--	--

Tabela B2. IZVJEŠTAJ O SPROVOĐENJU SREDNJOROČNOG PLANA RADA INSTITUTA ZA STANDARDIZACIJU BIH – Srednjoročni cilj

Strateški cilj:	Unaprijediti razvoj konkurentnog ekonomskog okruženja										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Srednjoročni cilj	Pokazatelj	Opis pokazatelja	Jedinica mjerena (%), broj ili opisno)	Polazna vrijednost pokazatelja 2019	Trenutna vrijednost pokazatelja 2021	Ciljana vrijednost pokazatelja 2020	Ciljana vrijednost pokazatelja 2021	Ciljana vrijednost pokazatelja 2022	Ostvarenje cilja (DA/NE)	Obrazloženje	Nosioci/koordinatori aktivnosti
Srednjoročni cilj 2.1. Unaprijediti sistem infrastrukture kvaliteta u skladu sa EU legislativama i dobrom praksom EU, efikasniju regulaciju tržista u svrhu obezbjeđenja slobodnog kretanja roba i usluga i tržišne fer konkurenциje	Pokrivenost sistema evropske/ međunarodne standardizacije sistemom bosanskohercegovačke standardizacije, sa aspekta rada stručnih tijela Instituta	Pokazatelj pokazuje koliki procenat evropskih i međunarodnih tehničkih komiteta prate tehnički komiteti Instituta	%	99% evropskih tehničkih komiteta; 76% međunarodnih tehničkih komiteta	95% evropskih tehničkih komiteta; 75% međunarodnih tehničkih komiteta	99% evropskih tehničkih komiteta; 76% međunarodnih tehničkih komiteta	99% evropskih tehničkih komiteta; 76% međunarodnih tehničkih komiteta	100% evropskih tehničkih komiteta; 76% međunarodnih tehničkih komiteta	NE	U 2021. godini međunarodne i evropske organizacije za standardizaciju osnovale su nove tehničke komitete i ponovo reaktivirale rad određenog broja tehničkih komiteta koji trenutno nemaju niti jedan standard. Shodno navedenom tehnički komiteti ISBIH-a nisu pratili rad istih te je procenat nešto manji.	Institut za standardizaciju BiH

Tabela B3. IZVJEŠTAJ O PREDLOŽENIM / DONESENIM ZAKONIMA, DRUGIM PROPISIMA I REALIZACIJI RAZVOJNO-INVESTICIJSKIH PROJEKATA/PROGRAMA PREDVIĐENIH SREDNJOROČNIM PLANOM RADA INSTITUCIJE												
Opšti cilj / princip razvoja:		Integrисани rast										
Strateški cilj:		Unaprijediti razvoj konkurentnog ekonomskog okruženja										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Srednjoročni cilj	Specifični ciljevi	Programi	Zakoni	Podzakonski akti	Usklađivanje s pravnim nasljeđem EU-a (DA ili NE)	Planirano razdoblje za donošenje	Izvršeno (razdoblje izvršenja / NE)	Komentar	Naziv projekta javnih investicija	Očekivano razdoblje realizacije	Završen (DA/NE)	Komentar
Srednjoročni cilj 2.1. Unaprijediti sistem infrastrukture kvaliteta u skladu sa EU zakonodavstvom i dobrom praksom EU, efikasniju regulaciju tržišta u svrhu osiguranja slobodnog kretanja roba i usluga i tržišne konkurenциje	Unapređenje procesa pripremanja, donošenja i objavljivanja BAS standarda i ispunjavanje kriterijuma za punopravno članstvo u evropskim organizacijama za standardizaciju (CEN i CENELEC)	Program 2.1.2. Razvoj i održavanje sistema standardizacije u Bosni i Hercegovini i unapređenje usluga Instituta za standardizaciju BiH	-	-	-	-	-	-	Jačanje kapaciteta BAS-a u oblasti tehničke regulative, ocjene usaglašenosti i standardizacije	2020-2022	NE	Projekat je godinama bio kandidovan u sistemu za upravljanje javnim investicijama međutim nismo uspjeli da pronađemo donatora tako da implementacija nije ni započeta i projekat je otkazan.